

FYLKESMANNEN I FINNMARK
Landbruksavdelingen

FINNMÁRKKU FYLKKAMÁNNI
Eanandoalloossodat

Landbruks- og matdepartementet

Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Deres ref

Deres dato
07.07.2011

Vår ref
Sak 2011/2577
Ark 526

Vår dato
01.12.2011

Saksbehandler/direkte telefon: Hans Magnus Sætra - 78 95 05 90

Høringsuttalelse - NOU 2011 : 4 "Mat - makt og avmakt - om styrkeforholdene i verdikjeden for mat"

Vi viser til høringsbrevet deres om innspill til NOU 2011:4 "Mat, makt og avmakt – om styrkeforholdene i verdikjeden for mat".

Fylkesmannen skal bl.a. stimulere til økt satsing på matspesialiteter, forvalte de fylkesvise bygdeutviklingsmidlene til utredninger og tilrettelegging og samarbeide med andre instanser om småskalaproduksjon og nyetablering innefor matområdet. På bakgrunn av dette vil vi komme med noen innspill til departementene.

Matmangfold og maktbalansen i verdikjeden

Paraplykjedene i dagligvarehandelen har et relativt stort fokus på volum og pris. Dette er naturlig ut fra et rent bedriftsøkonomisk ståsted. Med en målsetting om et større matmangfold i form av produkter fra kreative produsenter, medfører dette en del utfordringer. Mindre matvarebedrifter har ofte begrenset med tid og ressurser til salg, distribusjon, markedsføring, og totalt sett er konkurranseevnen deres ikke sammenlignbar med de store aktørene. Ut fra vår erfaring vil det fremover være viktig med et apparat som kan arbeide frem sammenslutninger av småskala produsenter og en større grad av profesjonalisering innen markedsføring og distribusjon.

Norske forbrukere handler en svært stor andel av det daglige matforbruket i dagligvaren. For lokale matbedrifter vil det derfor være svært sentralt å få plass til produktene i de lokale og regionale butikkhyllene. For å skape et større mangfold av produkter i hyllene, bør det legges til rette for reelle muligheter for små- og mellomstore matbedrifter. Matutvalget har fått frem mange sider av dette og belyst kompleksiteten i sammenhengene mellom merkevarer, forhandlinger og prisfastsetting i matmarkedet.

Prinsipper og retningslinjer for forhandlinger mellom aktørene i matvarekjeden – endringer i regelverk

Utvalget stiller spørsmål ved om det i dag finnes tilstrekkelige retningslinjer for å sikre at forhandlingsmekanismen ivaretar hensynet til forbrukernes interesser og hensynet til god handelsskikk. Fylkesmannen mener det er fornuftig at departementene i det videre arbeidet ser nærmere på mulighetene til å få på plass et regelverk som kan bidra til større åpenhet og

forutsigbarhet av forhandlinger i matkjeden. Målet bør være at en sikrer reelle forhandlingsmuligheter for flere tilbydere av matprodukter. Dersom matmangfoldet av kvalitetsprodukter i dagligvarebutikkene skal øke, er det viktig at de lokale matprodusentene har en mulighet til å få solgt sine produkter inn i markedet. Utvalget peker på flere forhold som anbefales regulert i en lov om forhandlinger og god handelsskikk. Fylkesmannen går ikke inn på alle de konkrete forslagene, men mener utredningsanbefalingene gir departementene et godt grunnlag for å vurdere endringer i matkjeden.

Ombud for dagligvaresektoren

Dersom det innføres regler for forhandlinger og god handelsskikk vil en håndhevingsinstans være påkrevd. Utvalget foreslår et eget ombud for dagligvaresektoren. Fylkesmannen har ingen formening om det må opprettes en ny kontrollinstans eller om dette kan ivaretas gjennom det eksisterende Konkurransetilsynet.

Dagligvareportal

Utvalget ønsker å utvikle et bedre verktøy for å lette forbrukernes muligheter for å sjekke vareutvalg, kvalitet og for å kunne gjennomføre prissammenligninger. Fylkesmannen mener en slik portal kan være viktig for bevisste forbrukere. Samtidig er det viktig at en ev. slik portal fungerer ut fra de tjenester som etterspørres. Vi mener det er fornuftig og gjennomføre en nærmere utredning, før en ev. innfører en offentlig finansiert markeds- og prisportal.

Matmerking

Vi støtter utvalgets anbefalinger. Dette vil bidra til at forbrukerne kan gjennomføre informerte valg av matvarer.

Med hilsen

Torhild Gjølme
landbruksdirektør

Hans Magnus Sætra
fylkesagronom

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og derfor uten underskrift.